

نام و نام خانوادگی:
 مقطع و رشته: دوازدهم کلیه رشته ها
 نام پدر:
 شماره داوطلب:
 تعداد صفحه سؤال: ۴ صفحه

جمهوری اسلامی ایران
 اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
 اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
 دبیرستان غیردولتی دخترانه سرای دانش واحد فلسطین
 آزمون پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

نام درس: ادبیات فارسی
 نام دبیر:
 تاریخ امتحان: ۱۵ / ۱۰ / ۱۳۹۹
 ساعت امتحان: ۰۹:۰۰ صبح / عصر
 مدت امتحان: ۷۰ دقیقه

محل مهر و امضاء مدیر		نمره به عدد:	نمره به حروف:
		نمره تجدید نظر به عدد:	نمره به حروف:
		نام دبیر:	تاریخ و امضاء:
ردیف	سؤالات	نمره	حرف
	قلمرو زبانی (۷ نمره)		
۰/۷۵	معنای واژگان مشخص شده را بنویسید. (الف) برکش ز سر این سپید <u>معجر</u> (ب) شب <u>فراق</u> که داند که تا سحر چند است؟ (ج) همه درگاه تو جویم، همه از فضل تو <u>پویم</u>	۱	
۰/۵	تفاوت معنایی واژه «دستور» را در دو بیت زیر بنویسید. (الف) به دستور دانا چنین گفت شاه که دعوی خجالت بود بی گواه (ب) سپهبد به رفتنش دستور داد برون رفت و شد سوی هامون چو باد	۲	
۰/۲۵	معنای «شیدایی» در بیت «بیم آن است کز غم عشقت سر برآرد دلم به شیدایی» در کدام گزینه درست آمده است؟ (الف) مستغرق (ب) سودا	۳	
۱	در گروه کلمات زیر غلطهای املائی را بیابید و شکل درست آنها را بنویسید. «ثنا و ستایش - تضرع و زاری - ثواب و مصلحت - فراغت و آسایش - حیات و ممات - ضماد و مرحم - نغمه محبت - قایت القصوی - مار غاشیه - اساس تزویر - در راه زوالجلال - سریر و اورند»	۴	
۰/۵	شکل درست کلمه را از نظر املائی انتخاب کنید. باری حریف جو که او دارد راز را روی خوش و آواز خوش دارند هریک لذتی (الف) مستور ☐ (ب) مسطور ☐ سعدی از بارگاه دوست تا خبر یافته است بی خبر است (الف) غربت ☐ (ب) قربت ☐	۵	
۱	حذف فعل را در بیت و عبارت زیر مشخص کنید و نوع قرینه آن را بنویسید. (الف) فروماندم از شکر چندین کرم همان به که دست دعا گسترم (ب) پس اول پایه معرفت است و دوم پایه محبت.	۶	
۰/۵	نقش ضمیر را در ابیات زیر مشخص کنید. (الف) نخستین بار گفتش کز کجایی بگفت از دار ملک آشنایی (ب) همتم بدرقه راه کن ای طایر قدس که دراز ره مقصد و من نوسفرم	۷	
صفحه ۱ از ۴			

۱	نقش کلمات مشخص شده عبارت و مصراع‌های زیر را بنویسید. الف) هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت ب) در عالم پیر هر کجا برنایی است ج) گفت تا داروغه را گوئیم در مسجد بخواب د) لیک چشم و گوش را آن نور نیست	۸
۰/۵	فعل «شد» را از نظر کاربرد معنایی در دو بیت زیر بررسی کنید. الف) مرغ روحش کاو همای آشیان قدس بود شد سوی باغ بهشت از دام این دار محن ب) عقل را گفتم از این پس به سلامت بنشین گفت خاموش که این فتنه دگر پیدا شد	۹
۱	در کدام یک از موارد زیر وابسته و وابسته می‌یابید؟ نوع آنها را مشخص کنید. الف) سه فرسخ راه ب) دریای آبی مدیترانه ج) خاموشی جنون من د) شکایت این نی ه) دانش آموز بسیار باهوش و) قلب فسرده زمین	۱۰
قلمرو ادبی (نمره ۵)		
۰/۵	تشبیه و جناس را در ابیات زیر مشخص کنید. آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد	۱۱
۱	برای هر یک از عبارت و ابیات زیر دو آرایه ادبی بنویسید. الف) عشق، آتش است؛ هر جا که باشد، جز او رخت، دیگری نهد. ب) عشق بر یک تخت بنشانند گدا و شاه را سیل، یکسان می‌کند پست و بلند راه را ج) نی حریف هر که از یاری برید پرده‌هایش پرده‌های ما درید	۱۲
۱	آرایه‌های حسن تعلیل، تشخیص، ایهام تناسب و اسلوب معادله را در ابیات زیر مشخص کنید. الف) ای مهربان تر از برگ در بوسه‌های باران بیداری ستاره در چشم جویباران ب) شانه می‌آید به کار زلف در آشفستگی آشنایان را در ایام پریشانی بپرس ج) تا چشم بشر نبندت روی بنهفته به ابر چهر دل‌بند د) با محتسبم عیب مگوئید که او نیز پیوسته چو ما در طلب عیش مدام	۱۳
۰/۵	در بیت زیر واژه «نان» آرایه دارد و در مفهوم به کار رفته‌است. «ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری»	۱۴
۰/۵	بیت بعدی شعر زیر را بنویسید. «ای جویبار جاری! زین سایه برگ مگریز کاین گونه فرصت از کف دادند بی‌شماران»	۱۵
۰/۲۵	مصراع «بنیاد هستی تو چو زیر و زبر شود» را کدام مصراع کامل می‌کند؟ الف) زین پس شکی نماند که صاحب نظر شوی ب) در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی	۱۶
۰/۲۵	بیت زیر کامل کنید. «گر نور عشق حق به دل و جان او افتد»	۱۷

۱	<p>درست یا نادرست بودن جملات زیر را از نظر تاریخ ادبیات بیان کنید.</p> <p>الف) فی حقیقه‌العشق اثر شهاب‌الدین سهروردی است. ☐ درست ☐ نادرست</p> <p>ب) غزل اجتماعی در عصر مشروطه رواج یافت. ☐ درست ☐ نادرست</p> <p>ج) فیه ما فیه اثر عبدالرحمان جامی است. ☐ درست ☐ نادرست</p> <p>د) بهار غزل دماوندیه را در سال ۱۳۰۱ هجری شمسی سرود. ☐ درست ☐ نادرست</p>	۱۸
	قلمرو فکری (۸نمره)	
۴	<p>معنی و مفهوم عبارات و ابیات شماره ۱۹ تا ۲۶ را به نثر روان بنویسید.</p> <p>طاعتش موجب قربت است. (۰/۲۵)</p> <p>در این دو شهر تنها یک «سرپری» زدیم. (۰/۲۵)</p> <p>در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد و ترک خود بکند. (۰/۷۵)</p> <p>دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین پیورود. (۰/۷۵)</p> <p>گفت: نزدیک است والی را سرای آنجا شویم گفت: والی از کجا در خانه خمار نیست (۰/۵)</p> <p>در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملّتی که مردم صاحب‌قلم نداشت (۰/۵)</p> <p>برکن ز بن این بنا که باید از ریشه بنای ظلم برکند (۰/۵)</p> <p>در غم ما روزها بی‌گاه شد روزها با سوزها همرا شد (۰/۵)</p>	۱۹
۰/۵	<p>در بیت «هرکه جز ماهی ز آبش سیر شد هرکه بی‌روزی است، روزش دیر شد»، «ماهی» و «آب» به ترتیب در مفهوم «.....» و «.....» به کار رفته است.</p>	۲۰
۰/۵	<p>مفهوم کلی عبارت و بیت زیر را بیان کنید.</p> <p>الف) سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل‌ها فزون آید.</p> <p>ب) در عشق کسی قدم نهد کش جان نیست با جان بودن به عشق در سامان نیست</p>	۲۱
۰/۵	<p>عبارت زیر یادآور کدام ضرب‌المثل است؟ مفهوم کلی ضرب‌المثل را بیان نمایید.</p> <p>«شوخی روزگار است که مهد دموکراسی عالم، یعنی آتن، از بیم عقرب جرّاره دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیه حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد.»</p>	۲۲
۰/۵	<p>مفهوم کلی هریک از ابیات زیر را بنویسید.</p> <p>الف) نی حدیث راه پر خون می‌کند قصه‌های عشق مجنون می‌کند</p> <p>ب) هرکسی از ظنّ خود شد یار من از درون من نجست اسرار من</p>	۲۳
صفحه ۳ از ۴		

۰/۵	مفهوم مشترک سروده‌های زیر را بنویسید. * تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر چهر دل بند * چون آهوی رمیده ز وحشت سرای شهر رفتیم و سر به دامن صحرا گذاشتیم	۲۴
۰/۵	بیت «هیچ نقاشت نمی‌بیند که نقشی بر کند وان که دید از حیرتش کلک از بنان افکنده‌ای» با کدام عبارت قرابت معنایی دارد؟ مفهوم مشترک آنها را بیان کنید. الف) عاکفان کعبه جلالش به تقصیر عبادت معترف که: ما عبدناک حق عبادتک. ب) واصفان حلیه جمالش به تحیر منسوب که: ما عرفناک حق معرفتک	۲۵
۰/۵	هر یک از مصراع‌های زیر، به کدام پدیده اجتماعی اشاره دارند؟ الف) گفت: دینار بده پنهان و خود را وارهان ب) جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست	۲۶
۰/۵	در هر یک از ابیات زیر کدام مضمون ادبیات عصر مشروطه بارز است؟ الف) جامه‌ای کاو نشود غرق به خون بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است ب) فکری ای هموطنان در ره آزادی خویش بنمایید که هرکس نکند مثل من است	۲۷
صفحه ی ۴ از ۴		

جمع بارم : ۲۰ نمره

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
 اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
دبیرستان غیر دولتی دخترانه سرای دانش واحد فلسطین
کلید سؤالات پایان ترم نوبت اول سال تمصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

نام درس: ادبیات فارسی
 نام دبیر:
 تاریخ امتحان: ۱۵ / ۱۰ / ۱۳۹۹
 ساعت امتحان: ۰۹:۰۰ صبح / عصر
 مدت امتحان: ۷۰ دقیقه

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر
۱	الف) روسری، سرپوش ۰/۲۵ ب) جدایی، دوری ۰/۲۵ ج) حرکت می کنم، تلاش می کنم ۰/۲۵	
۲	الف) وزیر ۰/۲۵ ب) اجازه، رخصت ۰/۲۵	
۳	بیت «الف» ۰/۲۵	
۴	ثواب ← صواب ۰/۲۵ ← مرحوم ← مرهم ۰/۲۵ ← فراغ ← قایت ۰/۲۵ ← زوالجلال ← ذوالجلال ۰/۲۵	
۵	الف) مستور ۰/۲۵ ب) قربت ۰/۲۵	
۶	الف) است: همان به [است] ۰/۲۵ به قرینه معنوی ۰/۲۵ ب) است ۰/۲۵ به قرینه لفظی ۰/۲۵	
۷	بیت «الف» متمم: به او گفت... ۰/۲۵ ضمیر «م» مضاف الیه است: همت بدرقه راه من کن ۰/۲۵	
۸	الف) مسند ۰/۲۵ ب) قید ۰/۲۵ ج) متمم ۰/۲۵ د) نهاد ۰/۲۵	
۹	الف) فعل غیراسنادی: رفت ۰/۲۵ ب) فعل اسنادی: گشت ۰/۲۵	
۱۰	الف) فرسخ: ممیز ۰/۲۵ ج) من: مضاف الیه مضاف الیه ۰/۲۵ د) این: صفت مضاف الیه ۰/۲۵ ه) بسیار: قید صفت ۰/۲۵	
۱۱	تشبیه: آتش است این بانگ نای ۰/۲۵ جناس تام: نیست باد و نیست باد ۰/۲۵	
۱۲	الف) تشبیه یا کنایه ۰/۲۵ ب) اسلوب معادله یا تضاد ۰/۲۵ ج) جناس تام یا کنایه ۰/۲۵	
۱۳	الف) تشخیص ۰/۲۵ ب) اسلوب معادله ۰/۲۵ ج) حسن تعلیل ۰/۲۵ د) ایهام تناسب ۰/۲۵	
۱۴	مجاز ۰/۲۵ رزق و روزی ۰/۲۵	
۱۵	گفتی به روزگاران مهری نشسته گفتم بیرون می توان کرد حتی به روزگاران ۰/۷۵	
۱۶	بیت «ب» ۰/۲۵	
۱۷	آفتاب فلک خوب تر شوی ۰/۲۵	

الف) درست ۰/۲۵ ب) درست ۰/۲۵ ج) نادرست ۰/۲۵ اثر مولوی است. د) نادرست ۰/۲۵ دماوندیّه در قالب قصیده است.	۱۸
اطاعت از او موجب نزدیکی است. ۰/۲۵	۱۹
در این دو شهر توقف کوتاهی داشتیم ۰/۲۵	
کسی توانایی ورود به راه عشق را دارد ۰/۲۵ که از خود بی خود باشد و تعلّقات مادی خود را از خود دور کند ۰/۲۵ و از جان خویش بگذرد. ۰/۲۵	
به ابر بهار (مانند دایه مهربانی) دستور داده ۰/۲۵ تا گیاهان را مانند دختران ۰/۲۵ در گهواره زمین پرورش دهد. ۰/۲۵	
محتسب گفت: خانه حاکم نزدیک است به آنجا می‌رویم. ۰/۲۵ مست گفت: از کجا معلوم است که والی در میخانه نباشد. (والی در میخانه است.) ۰/۲۵	
هر ملّتی که اهل قلم و متفکر نداشته باشد، ۰/۲۵ نامش از صحنه روزگار محو خواهد شد. ۰/۲۵	
ظلم و ستم را از ریشه نابود کن؛ ۰/۲۵ زیرا ستم را باید به کلی از بین برد. ۰/۲۵	
روزهای زیادی در غم عشق ما سپری شد ۰/۲۵ روزگار ما همیشه با سوز و گداز عاشقانه همراه بوده است. ۰/۲۵	
عاشق و عارف ۰/۲۵ عشق و معرفت ۰/۲۵	۲۰
الف) ترجیح عشق بر عشق ۰/۲۵ ب) شرط ورود به عشق و رسیدن به آن، ترک تعلّقات مادی است ۰/۲۵	۲۱
از بیم عقرب جرّاره به مار غاشیه پناه بردن معادل از چاله به چاه افتادن ۰/۲۵ مفهوم: از شری به شر دیگر پناه بردن ۰/۲۵	۲۲
الف) سختی‌های راه عشق ۰/۲۵ ب) عدم درک احوال عارف و عاشق ۰/۲۵	۲۳
بیان انزوا و گوشه‌گیری و مردم‌گریزی ۰/۵	۲۴
بیت «ب» ۰/۲۵ مفهوم مشترک: ناتوانی توصیف انسان از درک عظمت خداوند و معشوق ۰/۲۵	۲۵
الف) رشوه‌گیری مسئولان ۰/۲۵ ب) آماده بودن شرایط اجتماعی برای ارتکاب جرم ۰/۲۵	۲۶
الف) وطن پرستی یا ناسیونالیسم افراطی ۰/۲۵ ب) آزادی خواهی و مبارزه در راه میهن ۰/۲۵	۲۷
نام و نام خانوادگی مصحح : امضاء:	جمع بارم : ۲۰ نمره